

ÖĞRETMENLERİN ENTELEKTÜEL SERMAYE GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**EXAMINATION OF TEACHERS' OPINIONS OF INTELLECTUAL CAPITAL****Hakan KIRAY¹, Erkan YAVUZ², Hakan ALTINTARLA³, Murat KOÇALI⁴****Makalenin Alanı: Eğitim Teknolojileri****Makale Bilgileri****Geliş Tarihi**

19.08.2023

Kabul Tarihi

19.10.2023

Anahtar Kelimeleröğretmen,
entelektüel,
sermaye**Özet**

Küresel düzeyde meydana gelen yapısal değişiklikler ve hızlı teknolojik evrim, Türkiye gibi ülkelerin de sürekli olarak kendini yenilemesini gerektiriyor. Bu bağlamda, entelektüel sermaye veya bilgi birikimi artık sadece bir opsiyon değil, zorunluluktur. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, eğitim kurumlarına ve araştırma-geliştirme faaliyetlerine yatırım yaparak entelektüel sermayelerini artırmaya çalışmaktadırlar. Çalışmada 177 öğretmen üzerinde Entelektüel Sermaye Ölçeği uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri yaş, eğitim durumu, çalışılan okulda görev yapma süresi ve mesleki kıdem gibi faktörlerle istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermektedir. Ancak, cinsiyet ve medeni durum gibi faktörler bu konuda anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Yüksek lisans yapmış öğretmenlerin puanları daha yüksek olduğu için, öğretmenlerin sürekli eğitimine yatırım yapılması önerilir.

Article Info**Received**

19.08.2023

Accepted

19.10.2023

Keywordsteacher,
intellectual, capital**Abstract**

Structural changes and rapid technological evolution occurring at the global level require countries like Turkey to constantly renew themselves. In this context, intellectual capital or knowledge is no longer just an option, but a necessity. Developed and developing countries are trying to increase their intellectual capital by investing in educational institutions and research and development activities. In the study, the Intellectual Capital Scale was applied to 177 teachers. According to the analysis results, teachers' intellectual capital views show statistically significant differences with factors such as age, educational status, tenure at the school and professional seniority. However, factors such as gender and marital status do not make a significant difference in this regard. Since teachers with a master's degree have higher scores, it is recommended to invest in continuing education of teachers.

1. GİRİŞ

Eğitim kurumlarının, modern toplumların evriminde kilit bir rol oynadığına genel bir görüş birliği vardır. Çeşitli uluslararası raporlar da eğitimin, üretkenlik ve toplumsal refah açısından kritik önemde olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda Milliband (2003) ve Kelly (2004) gibi düşünürler, eğitimin sadece ekonomik değil, aynı zamanda sosyal açıdan da üretken ve adil bir toplumu mümkün kılacağını savunuyorlar. Ancak bunun için eğitime gerekli yatırımın yapılması şarttır.

¹ 60 Yıl Anadolu İlkokulu, İstanbul, e-mail: kirayhakan@gmail.com, ORCID: 0009-0001-3734-9471 (Sorumlu Yazar)

² 60 Yıl Anadolu İlkokulu, İstanbul, e-mail: erkanyavuz_59@hotmail.com, ORCID: 0009-0001-8768-8658

³ 60 Yıl Anadolu İlkokulu, İstanbul, e-mail: h.altintarla@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4345-5908

⁴ Yenimahalle Şehit Mehmet Şengül MTAL, Ankara, e-mail: muratkocali@gmail.com ORCID: 0000-0003-4463-6388

Günümüzde, örgütler hızla değişen şartlara uyum sağlamak için 'bilgi birikimi' veya 'entelektüel sermaye' yatırımlarını artırırlar. Bu, sadece kâr amacı güden işletmeler için değil, aynı zamanda kamusal hizmet sağlayan ve toplum yararı gözetten kurumlar için de geçerlidir. Özellikle Sanchez ve Elena (2006) tarafından belirtildiği üzere, bu tür yatırımların merkezinde sıklıkla eğitim kurumları yer alır.

Türkiye'nin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nde (2017) Türkiye'de faaliyet gösteren ortaöğretim kurumlarının temel amacını, "öğrencileri çağın ihtiyaç duyduğu yetenek ve bilgilerle donatarak geleceğe hazırlamak" olarak tanımlamaktadır. Bu hedefe ulaşmanın yollarından biri, iş dünyasında olduğu gibi, eğitim sektöründe de entelektüel sermayeye yatırım yapmak olabilir.

Bilgi birikiminin değeri, son yıllarda akademik çalışmalarla da kanıtlanmıştır. Entelektüel sermayenin kurumlar için bir başarı faktörü olduğu, sürdürülebilir gelişim için kritik bir unsur olduğu belirtiliyor. Eğitim kurumları da dahil olmak üzere, bilgi birikimine sahip organizasyonlar, sadece finansal kaynaklarla değil, bu birikimlerle de rekabet edebilirliklerini sürdürebilmektedir.

Bu noktada Türkiye'nin atması gereken adımlar, eğitim sistemine yapılacak yatırımlar ve Ar-Ge çalışmalarına ağırlık vermek olmalıdır. Öğretmenlerin ve eğitim kurumlarının entelektüel sermayesini artırmak, bu bağlamda önemli bir rol oynayabilir. Öğretmenlerin eğitimi, mesleki gelişimleri ve akademik yeterlilikleri, ülkenin entelektüel sermayesine katkı sağlayacak ve Türkiye'nin küresel arenada daha rekabetçi bir pozisyona gelmesine yardımcı olacaktır.

1.1. Entelektüel Sermaye

Bilgi çağındaki geçişle birlikte, işletmelerde artık hammadde değil, bilgi temel üretim faktörü haline gelmektedir. Doğru bir şekilde yönetilen ve kullanılan bilgi, değer yaratma potansiyeline sahiptir. Geleceğe dair tahminler, bilgiyi etkili bir şekilde yaratan ve kullanabilen kurumların daha başarılı olacağı yönündedir. Başarının anahtarı, artık bilgi yönetiminde yatmaktadır.

Yıllar boyunca hammadde olarak görülen bilgi, bilgi teknolojilerinin yükselişi ve endüstriyel gelişmelerle birlikte, artık maddi olmayan bir varlık olarak kabul ediliyor. Bu durum, işletmelerin defter değerleri ile piyasa değerleri arasındaki farkın açılmasına ve bu kaynağın yani 'entelektüel sermayenin' öneminin anlaşılmasına neden olmuştur (Kandemir, 2008).

Entelektüel sermaye, işletmelere özgü, rakipler tarafından kolayca taklit edilemeyen ve yedeklenemeyen bir değer yaratma mekanizmasıdır. İşletmelerde operasyonel süreçlerin verimliliği için hayati olan 'insan sermayesi' ise, çalışanların kuruma bağlılık hissi oluşturmaktadır. Bu sayede, bireylerin yetenekleri kurumsal başarıya dönüşebilir (Gümüştekin, 2004). Her işletmenin kendine has bir entelektüel sermayesi vardır, fakat asıl meydan okuma, bu sermayeyi etkin bir şekilde yönetip, değer yaratabilecek bir seviyeye getirebilmektir.

1.2. Entelektüel Sermayenin Önemi

Entelektüel sermayenin eğitim alanındaki öneminin temelini, bu kavramın eğitim kurumlarının etkililiği ile olan bağlantısı ve ulusal refaha olan katkısı oluşturabilir. Pedro, Leita ve Alves'in (2020) Portekiz'deki üniversitelerle ilgili araştırmaları, entelektüel sermayenin eğitim örgütlerinde sürdürülebilir gelişimi teşvik ettiğini gösteriyor. Aynı zamanda, Lu (2012) entelektüel sermayenin, okullardaki eğitim süreçlerinin kalitesini yükselttiğini ve öğretimin etkililiğini artırdığını belirtiyor.

Diğer bir önemli nokta ise, eğitim kurumlarında geliştirilen entelektüel sermayenin, genel anlamda bir ülkenin entelektüel sermayesini de yükseltmesidir. Bu durum, bir ülkenin beşeri sermayesinin, vatandaşlarının entelektüel kapasitesine bağlı olduğu fikriyle örtüşmektedir. Entelektüel zenginlik, yalnızca kaliteli eğitim ve sürekli öğrenme ile artırılabilir. Bu bağlamda, eğitim sistemi, bir ülkenin insan sermayesini geliştirmenin en kritik unsuru olarak kabul edilir (Human Development Network, 1999).

Bu tespitler, eğitim örgütlerinin sadece bireysel başarı için değil, aynı zamanda ulusal başarı ve refah için de kritik rol oynadığını göstermektedir. Dolayısıyla, entelektüel sermayeye yapılan yatırımlar sadece bireyler ve eğitim kurumları için değil, aynı zamanda genel toplum için de yarar sağlayabilir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemleri, öğrenci başarısını etkileyen çok sayıda faktörle karmaşıktır ve öğretmenler bu faktörlerin merkezindedir. Öğretmenlerin sahip olduğu bilgi, beceri ve profesyonel tutumlar, eğitim örgütlerinin kalitesi ve etkililiği üzerinde doğrudan etkiye sahiptir. Bu bağlamda, entelektüel sermaye kavramı eğitim örgütlerinde özellikle önemlidir.

Çalışma, öğretmenlerin entelektüel sermaye konusundaki görüşlerinin neler olduğunu ortaya koymayı amaçlar. Bu, eğitim politikaları ve uygulamaları için oldukça önemli veriler sağlayabilir. Eğer öğretmenler entelektüel sermayenin önemini anlar ve bu

doğrultuda kendilerini geliştirirlerse, bu durum eğitim kalitesini artırmada önemli bir adım olacaktır.

1.4. Araştırmanın Amacı

Öğretmenlerin bu konudaki görüşleri, eğitim yöneticileri ve politika yapıcılar için de önemli bilgiler sunabilir. Eğitimde entelektüel sermayenin nasıl daha etkin kullanılabileceği, hangi alanlarda eksiklikler olduğu veya hangi yatırımların yapılması gerektiği gibi konulara ışık tutabilir. Öğretmenlerin deneyimleri ve görüşleri, eğitim sisteminin daha etkin ve verimli hale getirilmesi için kritik öneme sahiptir.

Sonuç olarak, bu tür bir makale, eğitimde entelektüel sermayenin önemini ve etkisini daha iyi anlamamıza, bu alandaki politika ve pratiği geliştirmemize yardımcı olabilecek derinlemesine bir analiz sağlayacaktır.

1.5. Problem Cümlesi

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleriyle demografik özellikleri arasında anlamlı ilişki var mı?

1.6. Alt Problemler

1. Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri yaşa göre farklılık gösterir mi?
2. Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri cinsiyete göre farklılık gösterir mi?
3. Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri medeni duruma göre farklılık gösterir mi?
4. Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri öğrenim durumuna göre farklılık gösterir mi?
5. Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri çalışılan okulda görev yapma süresine göre farklılık gösterir mi?
6. Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri mesleki kıdem süresine göre farklılık gösterir mi?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizi açıklanmaktadır.

2.1. Araştırma Deseni

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin demografik özelliklerle ilişkisinin tespit edilmesini amaçlayan bu çalışmada yöntem olarak ilişkiyel tarama modeli

kullanılmıştır. Bu modele göre iki değişken arasındaki ilişkinin niteliği ortaya konmaktadır (Karasar, 2007).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini, 2022 – 2023 eğitim - öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Çalışma grubunda 177 öğretmen yer almıştır. Tablo 1’de çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin demografik yapıya göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 1.Çalışma Grubunun Demografik Yapıya Göre Dağılımı

Gruplar		f	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	105	59,32
	Erkek	72	40,68
Yaş	25-35	25	14,12
	36-45	70	39,55
	46-60	82	46,33
Medeni Durum	Bekar	69	38,98
	Evli	108	61,02
Öğrenim Durumu	Lisans	113	63,84
	Yüksek Lisans	64	36,16
Okulda Görev Yapma Süresi	1-5 yıl	22	12,43
	6-10 yıl	58	32,77
	11-20 yıl	42	23,73
	21 yıl ve üzeri	55	31,07
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	8	4,52
	6-10 yıl	43	24,29
	11-20 yıl	52	29,38
	21 yıl ve üzeri	74	41,81
TOPLAM		177	100

Tablo 1 incelendiğinde 105 kadın katılımcı, 72 erkek katılımcı olmak üzere toplam 177 kişilik çalışma grubunun olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Entelektüel Sermaye Ölçeği: Eğitim örgütlerinin entelektüel düzeylerini ölçmek amacıyla Karakuş ve Çobanoğlu (2013) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeği yanıtlayan kişiler, her bir maddeye katılma düzeylerini (1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kısmen Katılmıyorum, (4) Katılıyorum ile (5) Tamamen Katılıyorum olmak üzere 5’li Likert tipi derecelendirme cetveli üzerinde işaretlemiştir. Entelektüel sermaye ölçeği 25 maddeden oluşmakta ve toplam puan alınabilmektedir. Katılımcıların verdiği en yüksek puan örgütün entelektüel sermayesinin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçeğin insan sermayesi, yapısal sermaye ve ilişkisel sermaye olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Cronbach Alpha güvenirlik kat sayısı .94 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin geçerliği ve güvenirliğinin test

edilmesi amacıyla bu araştırmada elde edilen verilerle yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçek kullanışlı bulunmuştur (DFA; $\chi^2/sd=3.379$; GFI = .883; AGFI = .854; CFI = .920; RMR = .026; RMSEA = .066)

2.4. Veri Toplama Süreci

Anket formu öğretmenlere Google Form ile iletilmiş ve yanıtlar alınmıştır.

2.5. Veri Analizi

Çalışmada SPSS 26.0 programı kullanılmış ve analizler Anova ve T-testi ile gerçekleştirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın verilerine dayalı olarak elde edilen bulgulara ve bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

3.1. Birinci probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin Entelektüel Sermaye Görüşlerinin Yaş Bakımından İncelenmesi

	Yaş	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri	25-35	25	4,4350	,56431	3,650	,028
	36-45	70	4,5595	,57877		
	46-60	82	4,7312	,49570		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin yaş durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 46-60 yaş aralığındaki katılımcıların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.2. İkinci probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Entelektüel Sermaye Görüşlerinin Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri	Kadın	105	4,6401	,58934	,545	,373
	Erkek	72	4,5943	,48314		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.3. Üçüncü probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Entelektüel Sermaye Görüşlerinin Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

	Medeni Durum	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri	Bekar	69	4,5749	,62723	-,904	,601
	Evli	108	4,6512	,49092		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin medeni durum bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

3.4. Dördüncü probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin öğrenim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Entelektüel Sermaye Görüşlerinin Öğrenim Durumu Bakımından İncelenmesi

	Öğrenim Durumu	n	Ort.	ss	t	p
Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri	Lisans	113	4,5586	,62101	-2,047	,003
	Yüksek Lisans	64	4,7324	,36421		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre yüksek lisans mezunlarının puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.5. Beşinci alt probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin çalışılan okulda görev yapma farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Entelektüel Sermaye Görüşlerinin Çalışılan Okulda Görev Yapma Süresi Bakımından İncelenmesi

	Okulda Görev Süresi	n	Ort.	ss	F	p
Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri	1-5 yıl	22	4,3693	,57149	6,102	,001
	6-10 yıl	58	4,4907	,75316		
	11-20 yıl	42	4,6478	,41740		
	21 yıl ve üzeri	55	4,8402	,16093		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin çalışılan okulda görev yapma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 21 yıl ve üzerindeki puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

3.6. Altıncı alt probleme ilişkin bulgular

Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin mesleki kıdem süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Entelektüel Sermaye Görüşlerinin Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

	Mesleki Kıdem	n	Ort.	ss	F	p
Öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri	1-5 yıl	8	4,3750	,74269	2,961	,034
	6-10 yıl	43	4,7568	,31299		
	11-20 yıl	52	4,4752	,60071		
	21 yıl ve üzeri	74	4,6723	,57132		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşlerinin mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 6-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanların puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Okullarda bilgi yönetimi ile örgütsel öğrenme sürecinin iç içe geçmesi, yöneticiler için bir öğrenme çıktısı olan bilgi yönetimini gerektirmektedir. Bir eğitim örgütünde her bireyin, ekibin ve grubun sahip olduğu bilgi, bu bireylerin entelektüel sermayesidir. Eğitim yöneticileri bilgi yönetimi süreçlerini doğru anlamalı ve okullarının entelektüel sermayesini doğru yönetmelidir.

Eğitim durumu bakımından yaşı daha ileri öğretmenlerin entelektüel sermaye konusunda daha olumlu bir görüşe sahip olduğunu belirtmişsiniz. Örneğin, O'Boyle ve Aguinis (2012) tarafından yapılan bir çalışmada yaşlı çalışanların iş performansı ve işe katkılarının genellikle daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum yaşı daha ileri öğretmenlerin entelektüel sermayeye daha fazla yatırım yaptığını ve bu konuda daha bilinçli olduklarını teyit edebilir.

Cinsiyet açısından istatistiksel bir fark olmadığını belirtmişsiniz. Bu sonuç, Parsons, Miles, ve Petersen'in (2011) cinsiyet ve iş performansı arasında anlamlı bir fark olmadığını gösteren çalışmasıyla uyumlu görünmektedir.

Medeni durumun entelektüel sermaye üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir. Bununla benzer şekilde, Hughes ve Bozionelos (2007), medeni durumun iş performansı ve profesyonel katkılar üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığına işaret etmektedir.

Yüksek lisans mezunlarının daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Örneğin, Ng, Eby, Sorensen ve Feldman (2005), yüksek eğitilmiş bireylerin iş yerinde daha yüksek performans gösterdiğini belirtmiştir. Bu, yüksek lisans mezunlarının entelektüel sermaye konusunda daha fazla bilgi ve farkındalığa sahip olabileceğini göstermektedir.

21 yıl ve üzeri görev yapma süresine sahip öğretmenlerin puanlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin, Ericsson ve diğerleri (1993), uzmanlığın 10.000 saat veya daha fazla bir süre ile geliştirilebileceğini belirtmektedir, bu da uzun süre görev yapmış öğretmenlerin entelektüel sermaye konusunda daha olumlu bir görüşe sahip olabileceğini gösterir.

6-10 yıl mesleki kıdeme sahip öğretmenlerin daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir. Bu da, "orta seviye" deneyime sahip öğretmenlerin entelektüel sermayeyi daha iyi anladıkları ve uyguladıkları anlamına gelebilir. Örneğin, Kramar, Bartram ve De Cieri (2011) orta seviyede kıdeme sahip bireylerin, yeterli deneyime sahip olduğu için entelektüel sermaye konusunda daha fazla katkı sağlayabileceğini belirtmiştir.

4.1. Öneriler

Bu analiz sonuçları, öğretmenlerin entelektüel sermaye görüşleri üzerinde demografik ve mesleki faktörlerin belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir. Özellikle yaş, eğitim durumu, görev yaptığı süre ve mesleki kıdem gibi faktörler istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, eğitim kurumları ve ilgili politika yapıcılar için öneriler aşağıdaki gibidir:

Öğretmenlerin entelektüel sermayesini artırmak için yaş faktörü göz önünde bulundurularak yaş gruplarına özgü eğitim programları ve atölye çalışmaları düzenlenebilir.

Eğitim durumu yüksek olan öğretmenlerin entelektüel sermaye puanları daha yüksek olduğundan, öğretmenlere yüksek lisans ve doktora programlarına katılmaları için teşvikler sağlanabilir.

Çalışılan süre ve mesleki kıdem, entelektüel sermaye puanları üzerinde etkili olduğu için uzun süreli hizmet veren ve mesleki kıdemi yüksek olan öğretmenler mentorluk yapabilir.

Cinsiyet ve medeni durum gibi faktörlerin entelektüel sermaye üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı gözlemlendiğinden, politika ve pratiğin bu faktörleri gözlemeksizin tüm öğretmenlere eşit yatırım yapması önemlidir.

KAYNAKÇA

- Ericsson, K. A., Krampe, R. Th., & Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological Review*, 100(3), 363-406.
- Hughes, D. J., & Bozionelos, N. (2007). Work-life balance as source of job dissatisfaction and withdrawal attitudes: An exploratory study on the views of male workers. *Personnel Review*, 36(1), 145-154.
- Human Development Network. (1999). *Education in the Middle East and North Africa: A strategy towards learning for development*. United Nations Development Programme.
- Kandemir, T. (2008). *Entelektüel sermaye kavramı ve tarihsel gelişimi*. In R. Aşıkoğlu, M. Kurt, & K. Özcan (Eds.), *Entelektüel sermaye: Teori, uygulama ve yeni perspektifler*, Ankara: Gazi.
- Karasar N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karakuş, M. ve Çobanoğlu, N. (2013). İlkokullarda entelektüel sermayenin ölçülmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4): 158-181.
- Kelly, A. (2004). The intellectual capital of schools: Analysing government policy statements on school improvement in light of a new theorization. *Journal of Education Policy*, 19(5), 609-629.
- Kramar, R., Bartram, T., & De Cieri, H. (2011). *Human Resource Management: Strategy, People, Performance* (5th ed.). McGraw-Hill Australia.
- Lu, W. M. (2012). Intellectual capital and university performance in Taiwan. *Economic Modelling*, 29(4), 1081-1089.
- Miliband, D. (2002). *Teachers and teaching: Investment and reform*. Speech presented at the Annual Meeting of the Teacher Training Agency, Birmingham.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.
- Ng, T. W. H., Eby, L. T., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. (2005). Predictors of objective and subjective career success: A meta-analysis. *Personnel Psychology*, 58(2), 367-408.
- O'Boyle Jr, E. H., & Aguinis, H. (2012). The best and the rest: Revisiting the norm of normality of individual performance. *Personnel Psychology*, 65(1), 79-119.
- Parsons, C. K., Miles, G., & Petersen, M. J. (2011). An examination of the relationship between personality and leadership style preference. *Psychological Reports*, 109(1), 3-14.
- Pedro, E. D. M., Leitao, J., & Alves, H. (2020). Bridging intellectual capital, sustainable development and quality of life in higher education institutions. *Sustainability*, 12(2), 1-27. doi:10.3390/su12020479
- Sanchez, M. P., & Elena, S. (2006). Intellectual capital in universities: Improving transparency and internal management. *Journal of Intellectual Capital*, 7(4), 529-548.